

Peter Mikuláš jubilujúci

Cena Ľ. Rajtera pre Stanislava Masaryka

10-ročný Bratislava Mozart Festival

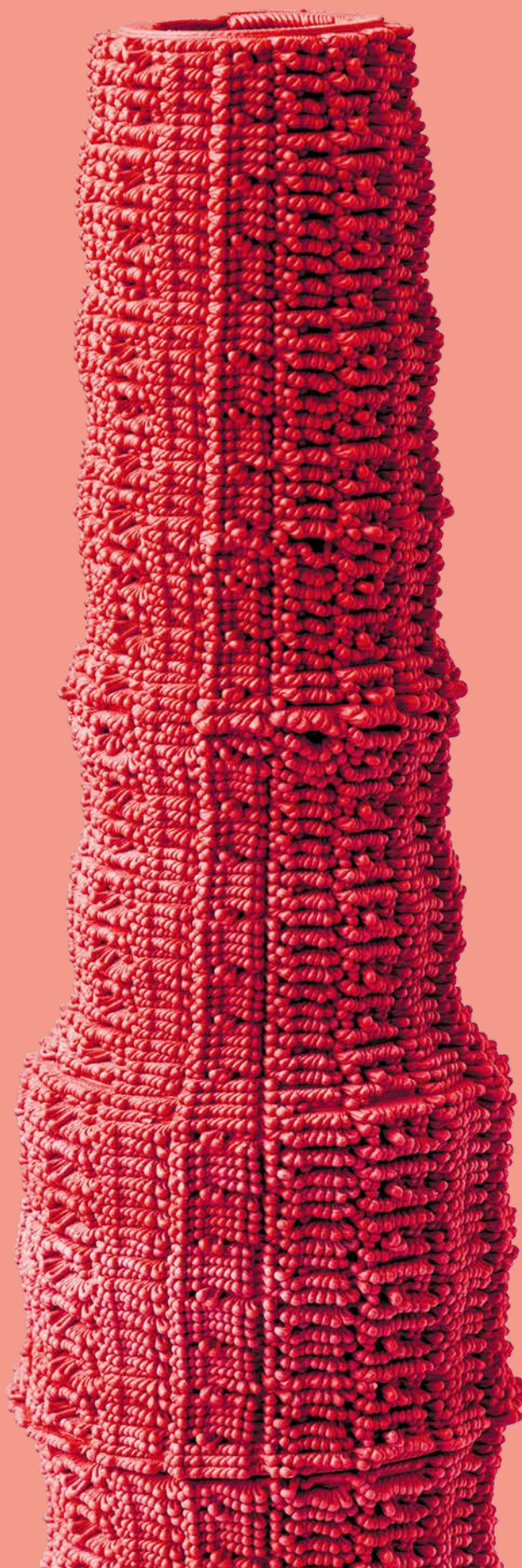
ISCM New World Music Days

Jazz: Jerry Bergonzi

Dejiny jazzovej gitary

Hudobná poviedka

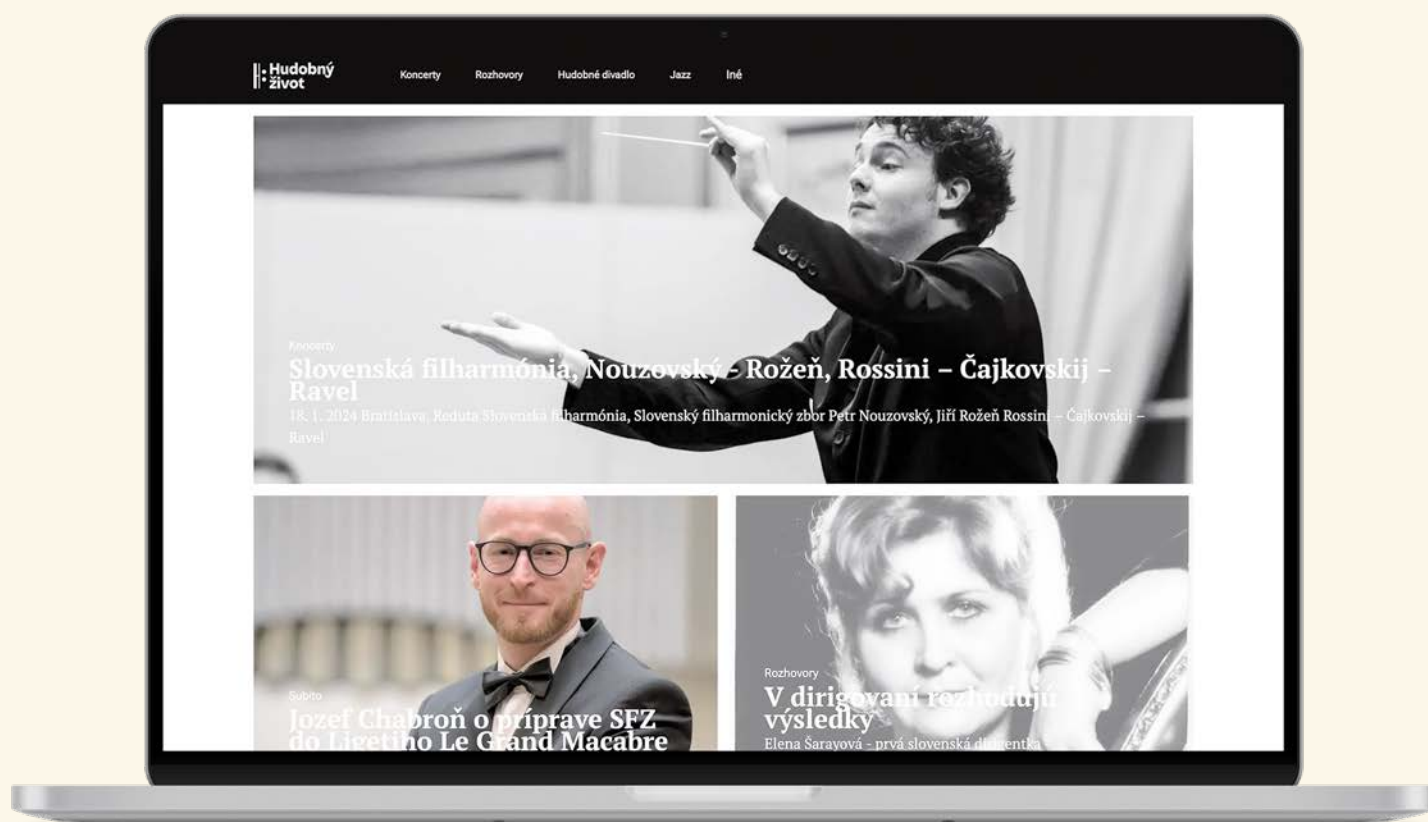
Hudobný život
1–2/2024/R. 56

Keramika
v d mol

Hudobný život je už aj ONLINE!

**Aktuálne spravodajstvo z domáceho
i zahraničného hudobného života.**

**Recenzie koncertov a operných predstavení
skôr než v tlačenej verzii.**

Prístup k starším textom.

**Multimediálny obsah textov: videá, nahrávky,
odkazy na profilové stránky a databázy.**

**Predplatitelia tlačeného časopisu
získajú zdarma prístup do online
verzie, zadáním špecifického
symbolu z faktúry.**

www.hudobnyzivot.sk

Obsah

Koncerty

- 2 Ensemble Spectrum –
Štátna filharmónia Košice –
M. Spyres / L. Brownlee –
Slovenská filharmónia

Auris interna

- 5 Dočasný mandát

Subito

- 7 S Matúšom Veľasom

Festival

- 8 Mozart originálne a kvalitne

Hudobné divadlo

- 10 Opera ND Praha: Don Buoso /
Gianni Schicchi
12 Galakonzert žánrom, formou
aj obsahom
14 Opera ND Košice: Tannhäuser

Spomíname

- 17 Milada Synková
18 Stanislav Zamborský

Rozhovory

- 20 Veľké umenie s človečinou
(Peter Mikuláš)
28 Trúbka v najširšej škále možnosti
(Stanislav Masaryk)

A cappella

- 32 10 rokov Danubius Octet Singers

Hudobné centrum

- 34 Štyri kvarteta Mikuláša Moyzesa

Reportáž

- 36 Prvýkrát v Afrike
(ISCM New World Music Days)

Na chate

- 41 Keramika pohltená dynamikou
pohybu (Funda Baysal a Patrik Sabo)

Jazz

- 44 Antihviezda s prirodzenou
autoritou (Jerry Bergonzi)
45 Jazzové laboratórium: Jerry
Bergonzi (Fresh Bop)
48 Hovory G: Od bendža k Johnnymu
Smithovi

- 50 Recenzie CD a kníh
55 Obsah 55. ročníka

Poviedka

- Zaklínači (Vanda Rozenbergová)

Editoriál

ANDREA SEREČINOVÁ

Prelom rokov bol pre nás v redakcii *Hudobného života* nielen možnosťou na chvíľu si vydýchnuť a vzápätí sa pustiť do prípravy prvého tohtoročného dvojčísła, ale predovšetkým sa niesol v znamení dokončovania a spustenia internetovej verzie nášho časopisu.

V aktuálnej testovacej fáze máte k dispozícii všetky texty zdarma, neskôr ich čiastočne spoplatníme, no aj naďalej sa bezplatne a rýchlo budete môcť dostať k recenziám koncertov a operných predstavení a najmä k aktuálnemu spravodajstvu, pre ktoré je formát tlačenej verzie predsa len ťarbavý. Stránku www.hudobnyzivot.sk práve naplňame nielen aktuálnym obsahom, ale aj článkami zo starších čísel minulého roka. Postupne sa pre svojich používateľov stane bohatou databázou textov, doplnených o videá, nahrávky a ďalšie tematické informácie. Po 55 rokoch svojej existencie zostáva *Hudobný život* najdlhšie vychádzajúcim odborným časopisom o klasickej hudbe a jazze na Slovensku a zároveň vstupuje do svojej novej fázy, reflektujúcej potreby i možnosti aktuálneho sveta.

Zostávame však presvedčení o tom, že aj v dnešnej dobe prevládajúcich elektronických médií má svoje miesto tlačenej verzia *Hudobného života*. Ako jedinečný novinársky výtvor – na rozdiel od bezhraničnosti internetu –, výberom konkrétnych textov do konkrétneho čísla vypovedajúci o dobe svojho vydania a pohľade redakcie na ňu, ale aj ako hmotný písomný prameň. Zároveň ide o alternatívu informačnej instantnosti, ktorá napriek všetkým výhodám prináša do našich životov hektickosť a rozptýlenosť, pred ktorými nás odborníci čoraz častejšie varujú.

Stále máme v predstave čitateľa, ktorý si v kresle pri šálke kávy či čaju nachádza pokojnú chvíľu na akési „slow reading“, bez rušenia neustálymi notifikáciami a správami. Vychutnáva si dotyk s našim jedinečným recyklovaným papierom, ten jasný zvuk pri otáčaní stránok s pokojným minimalistickým dizajnom. Podľa informácií z oblasti neurovedy práve kombinácia zmyslových podnetov pri čítaní z papiera – zvuky, vône či hmatové zážitky –, podporuje vyššiu schopnosť koncentrácie a následne efektívnejšie vstrebávanie faktov, v porovnaní s čítaním z monitorov a displejov. Čítanie z papiera je rozhodnutím sústrediť sa na jednu vec. A to je dnes už vzácny a priam liečivý moment.

Veríme v papier, no tešíme sa už aj na možnosti internetu, prepojenie našich textov s multimediálnym obsahom a ďalšími dátami, tešíme sa na pocit, že nás čítate tu a teraz, teda online. Naďalej však platí, že najvýhodnejšie je predplatiť si *Hudobný život*. Predplatitelia tlačenej verzie totiž získajú automaticky aj prístup do online verzie, stačí po prihlásení zadať špecifický symbol z faktúry na predplatné.

Tešíme sa na vás aj v tomto roku!

Štátne vyznamenania pre Petra Mikuláša a Juraja Valčuhu
Prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová udelila 14. januára štátne vyznamenania 33 osobnostiam, medzi nimi aj opernému spevákovi Petrovi Mikulášovi a dirigentovi Jurajovi Valčuhovi. Obom bol udelený Rad Ľudovíta Štúra 1. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti kultúry a umenia, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí.

(red.)

||

Mesačník **Hudobný život** /
január-február 2024
vychádza v **Hudobnom centre**
Michalská 10, 815 36 Bratislava
IČO 00 164 836

Zapísané v zozname periodickej
tlače MK SR pod ev. číslom
EV 3605/09

Redakcia: Šéfredaktorka: Andrea
Serečinová (kontakt: andrea.sere-
cinova@hc.sk, +421 2 20470420,
0905 643926), redaktori: Robert
Kolář (robert.kolar@hc.sk), Jana
Dekánková (jana.dekankova@
hc.sk), Juraj Kalász (juraj.kalasz@
hc.sk), administratíva a online:
Veronika Demidovich, externá
redakčná spolupráca: Robert
Bayer (robert.bayer@hc.sk), ja-
zykové korektúry: Marcel Olšiak,
odborná spolupráca: Eva Plan-
ková, korektúry českých textov:
Lucie Lukášová, grafická úprava:
Pergamen Trnava

Distribúcia a marketing: Patrik
Sabo (tel: +421 2 20470460, fax:
+421 2 20470421, distribucia@
hc.sk) • **Adresa redakcie:** Michal-
ská 10, 815 36 Bratislava 1, www.
hc.sk/hudobny-zivot/ • **Grafický
návrh:** Pergamen Trnava • **Tlač:**
ULTRA PRINT, s. r. o., Bratislava
• **Rozširuje:** Slovenská pošta,
a. s., Mediaprint-Kapa a súkromní
distributéri • **Objednávky na
predplatné prijíma každá pošta
a doručovateľ Slovenskej pošty,
alebo e-mail:** predplatne@slpo-
sta.sk • Objednávky do zahraničia
vybavuje Slovenská pošta, a. s.,
Stredisko predplatného tlače,
Uzbecká 4, P.O.BOX 164, 820 14
Bratislava 214, e-mail: zahranicna.
tlac@slposta.sk • Objednávky na
predplatné prijíma aj redakcia
časopisu. Používanie novinových
zásielok povolené RPPBA Pošta
12, dňa 23. 9. 1993, č. 102/03 • In-
dexové číslo 49215. ISSN 13 35-41
40 (tlačené vydanie), ISSN 2729-
7586 (online, pdf verzia) • **Obálka:**
Keramický 3D zápis 23. variácie
z Corelliho sonáty „La Folia“ od
Fundy Baysalovej. Foto: Bas de
Leijer • Názory a postoje vyjadre-
né v uverejnených textoch nie sú
stanoviskom redakcie. Redakcia si
vyhradzuje právo redakčne upra-
vovať a krátiť objednané i neobjed-
nané rukopisy. Texty akceptujeme
len v elektronickej podobe. •
Vyhľadávať v dátach uverejnených
v tomto čísle môžete na adrese
www.siac.sk

Koncerty

5. 12. 2023

Bratislava, Reduta

EnsembleSpectrum,
Matej Sloboda
Abrahamsen

Piaty december 1830 sa do dejín hudby zapísal ako deň premiéry Berliozovej *Fantastickej symfónie*, z dnešného pohľadu prelomovej kultúrnej udalosti. V rovnaký dátum, len s vročením 2023, sa v Bratislave odohrala iná premiéra, možno nie natoľko historicky signifikantná, no pre naše domáce prostredie predsa len mimoriadna: EnsembleSpectrum v rámci komorného cyklu Slovenskej filharmónie predviedol *Schnee*, jednu z najznámejších kompozícií dánskeho skladateľa Hansa Abrahamsena.

Dôležité je to preto, že na predvedenie vôbec nie jednoduché dielo (reči o tom, že Abrahamsen je predstaviteľom „novej jednoduchosti“, pri pohľade do partitúry nemožno brať vážne...) kompetentne naštudoval a suverénne predviedol domáci ansámbl, ale aj z dôvodu, že zaznelo v rámci bežného abonentného cyklu jednej z našich „kamenných“ hudobných inštitúcií. Nehovoriac o tom, že v plnej paráde, teda s tematicky ladenou minimalistickou videoprojekciou, v prítomí vytvárajúcom takmer ideálnu atmosféru pre percepciu tohto typu hudby.

Pridanou hodnotou bola aj stručná úvodná konverzácia dramaturgičky komorného cyklu Kristíny Gotthardtovej s umeleckým vedúcim ansámblu Matejom Slobodom. Obaja nenútené, bez snahy pôsobiť príliš pedagogicky, priblížili obsah aj atmosféru diela publiku, ktoré bolo zložené tak z abonentov komorného cyklu, ako aj nových tvárí. To je samo osebe takisto dôležité.

Schnee tvorí desať kánonov a tri intermezzá, no bachovská referencia pri posluhu pôsobí ešte menej prítomne ako napríklad pri *Sonátach a interlúdiách* Johna Cagea. To, čo sa poslucháča dotkne v prvom rade, je veľmi špecifická zvukovosť a rytmus – v doslovnom aj

Pridanou hodnotou bola aj stručná úvodná konverzácia dramaturgičky komorného cyklu s umeleckým vedúcim Matejom Slobodom.

metaforickom význame, teda akýsi rytmus formy. Zvukovosť, prirodzene, vychádza z nástrojového obsadenia. Inštrumentálnu zostavu tvoria dve symetricky umiestnené koncertné krídla, pri jednom z nich je usadené sláčikové trio, pri druhom, tvárou v tvár sláčikárom, trojica drevených dychových nástrojov. Os symetrie pretína hlavný z troch (takisto symetricky rozostavených) stolíkov, ktorými je obklopený hráč na bicích. Ten okrem iného obsluhuje rad papierov, ktorými rotuje po povrchu stolíkov, čo s tichými vysokými flázoletmi sláčikov a tónmi v najvyšších registroch klavírov vytvára onen efemérny efekt neustáleho padania čohosi páperovo ľahkého. Cez páper metaforického snehu preznievajú útržky motívov a figúr, evokujúce surreálnu tonalitu. Mohol by to byť d mol? Hlavná tónina *Umenia fúgy*...

Odpoveď je dosť nejasná, nedozvieme sa ju ani zo zvyšných kánonov. Diskrétnu ju zahaľujú vrstvy odkazov na nemeckú romantiku, podobne ako v Abrahamseovej *Winternacht*, všetko sa ponára do nádherne šedobielej zamrzajúcej melanchólie dlhého severského zimného večera. A to aj v okamihoch, keď hudba ráznejšie vykročí smerom k expresívnejšiemu gestu, k občasnej hypertrofii talianskeho baroka v husľovom parte či rytmickosti a repetitívnosti, typickej pre štýl americkej minimal music.

Samozrejme, nič z tohto nie je z interpretačného hľadiska také jednoduché, ako by sa mohlo zdať. Abrahamsenove štruktúry si vyžadujú enormnú mieru mentálnej koncentrácie a hráčskej disciplíny na časovej ploche okolo 50 minút. Napriek tomu, že sála bola po celý čas zasypávaná stovkami virtuálnych snehových vločiek (projekciu spoľahlivo zabezpečili poslucháči VŠVU), na čele umeleckého vedúceho ansámblu sa trblietali kropaje potu. Vynaložená námaha však jednoznačne stála za to; premiéra to bola skutočne mimoriadna. A nasledujúce ráno sa Bratislava prebudila do naozaj mikulášskej snehovej nádielky. Umenie a príroda v dokonalom súlade...

ROBERT KOLÁŘ

7. 12. 2023

Košice, Dom umenia

Štátna filharmónia Košice,
Robert Jindra, Jana Sibera,
Václava Krejčí Housková
*Pfizner – Janáček – Čajkovskij –
Humperdinck – Dvořák*

Okrem vianočných koncertov sa v decembri v ŠfK uskutočnil iba jeden koncertný večer, a to s názvom „Z rozprávky do rozprávky“, hoci bol dvakrát reprízovaný pre detského diváka.

Jeho podstatou bol výber prevažne orchestrálnych úryvkov najmä z romantických opier s rozprávkovým námetom. Išlo o takmer úplne neznáme, v našich končinách veľmi málo hrávané kúsky, predovšetkým predohry. O hudobných a kompozičných kvalitách vybraných skladieb sa však nedalo výraznejšie pochybovať, snáď s výnimkou železne konzervatívneho Hansa Pfitznera (predohra k opere *Vianočný škriatok*). V dvoch prípadoch sa k slovu dostali vokálni sólisti.

Užili sme si pozoruhodnú ukážku z opery *Príhody líšky Bystroušky* Leoša Janáčka, ktorého hudobnodramatické diela sú u nás trvalo ignorované. Milostná scéna s dvomi sopránmi však vo mne vzbudila značné rozpaky ohľadom autenticity a úprimnosti ľúbostného citu; bola to síce láska „zvieracia“ v podaní dvoch líšok, ale i tak... Sopranistka Jana Sibera z Prahy a mezzosopranistka Václava Krejčí Housková z Brna však zanechali priaznivý dojem svedčiaci o ich vysokej profesionálnej úrovni, podobne ako v *Uspávanke* z Humperdinckovej *Perníkovej chalúpku*.

V prvej polovici koncertu zaznela ešte predohra k opere *Črievičky* od Piotra Iljiča Čajkovského, ktorá zapôsobila vskutku famózne, furiózne a až neuveriteľne bombasticky. Plechová dychová sekcia si prišla na svoje. Šéfdirigent Robert Jindra a košickí filharmonici muzicírovali s nadšením, precízne a s dych vyrážajúcou výbušnosťou, čo platí nielen pre *Črievičky*, ale aj zvyšné diela v druhej polovici.

Róbert Pechanec, Lawrence Brownlee a Michael Spyres
Foto: PANER

Príjemne ma prekvapila senzitívna neortodoxná postwagnerovská hudba Engelberta Humperdincka a jeho spomenutej rozprávkovej opery *Perníková chalúpka* (*Hänsel und Gretel* alebo *Janík a Marienka*, aby sme zadefinovali aj alternatívne názvy príbehu). Bol to vrúcny a harmonicky bohato inšpirovaný romantický prúd, ku ktorému orchester prejavil presvedčivú afinitu.

Napokon zaznelo niekoľko kúskov z Dvořákovskej opery *Čert a Káča* vrátane „pekelného tanca“, na ktorom ozaj nič strašidelného nebolo – s výnimkou ohnivého temperamentu, ktorý našiel v publiku rozsiahle rezonancie.

TAMÁS HORKAY

17. 12. 2023

Bratislava, Reduta

Michael Spyres, Lawrence Brownlee,
Robert Pechanec

Rossini – Donizetti – Verdi – Adam –
Meyerbeer

Uplynulo trinásť rokov odvtedy, čo agentúra KAPOS koncertom Juana Diega Flóreza otvorila luxusný cyklus Svetové operné hviezdy, v rámci ktorého nachádzajú cestu do Bratislavy najžiarivejšie spevácke osobnosti. Niektoré z nich dokonca opakovane – tak ako americký tenorista Lawrence Brownlee, ktorý sa v tretiu ad-

ventnú nedeľu predstavil slovenskému publiku už po tretíkrát. No tentoraz nie sám, ale v dvojici s ďalším skvelým tenoristom Michaelom Spyresom v programe *Game of Tenors* (Hra tenorov). Koncert bol pôvodne naplánovaný na december 2021, vtedy však zasiahla pandémia koronavírusu. Hovorí sa, že na dobré veci sa opláti počkať – tento idióm sadol na predvianočný večer v bratislavskej Redute ako uliaty.

Hoci umelcov spája nielen generačná blízkosť (ročníky 1972 a 1979) či krajina pôvodu (americké Missouri a Ohio), ale aj podobný profilový repertoár (predverdivské belcanto s dôrazom na tvorbu Gioachina Rossiniho), monotónnosť nehrozila ani náhodou. Kým doménou Lawrence Brownleeho sú vysoko situované, pohyblivé party s koloratúrami bežiacimi do stratosférických polôh, tak Michael Spyres je majiteľom vzácného barytenoru, v ktorom sa spája tmavý timbre dramatického materiálu so schopnosťou zdolávať „céčkové“ méty. Navyše, obaja speváci sú šoumeni par excellence – vtipní, temperamentní, spontánni, no zároveň citlivo strážiaci hranice vkusu.

Úvodné čísla z Rossiniho skvostu *Otella*, ktorý premosťoval dramaturgiu večera, sa v jeho priebehu ukázali byť „zahrievacím kolom“. Árie Rodriga aj Otella predstavili charakter hlasov svojich interpretov: Brownleeho pohyblivý, ale o čosi menej

svietivý a viac „mäsitý“ než pri bratislavskom debute (2012), aj Spyresov tmavý a zamatovo mäkký, i keď v tej chvíli ešte trochu ťažkopádny. No v duete *Ah vieni, nel tuo sangue* z rovnakej opery, ktoré zaznelo ako posledné číslo ohláseného programu, už boli nedostatočný jas prvého aj istá komótnosť druhého zabudnuté: v excellentnom tenorovom dueli sa páni doslova „obstreľovali“ céčkami, Brownlee útočil na Spyresa laserovými výškami a on ho na oplátku topil v barytónových hĺbkach. Kým k tomuto umeleckému súboju dospeli, publikum si postupne „uvarilo“ stúpajúcou kvalitou výkonov a gradujúcou energiou, ktorú do nich vkladali.

Vrcholom oficiálnej časti večera sa stala ária Figara z *Barbiera zo Sevilly* v podaní Michaela Spyresa. Číslo, v ktorom sa (neraz gýčovito devalvujúc delikátny rossiniovský štýl) predvádzajú barytonisti, sa v jeho podaní zhmotnilo do neuveriteľnej kreácie. Stalo sa prehliadkou celého spektra timbrov zakliatych v tenoristovom fenomenálnom materiáli, od až sopránového jasu po barytónovú virilnosť; bolo pohyblivé, zvučné, plnokrvne komediantské, no pritom vkusné a nadovšetko podmanivé. Publikum v tej chvíli patrilo Spyresovi, takže Brownlee mal čo robiť, aby vyrovnal kolegov náskok. Podarilo sa mu to najneskôr po prestávke v árii Arnolda z Rossiniho *Guillauma Tella*, keď sa v kavatine prezentoval nádherne vláčnym,

čistým hlasom, tečúcim ako hustý malinový sirup, a následne s absolútnym nadhľadom a vokálnou suverenitou „odpálil“ ultra náročnú cabalettu, skomponovanú vo vysokej tessitúre.

Po zmienenom záverečnom duete Rodriga a Otella bolo jasné, že obecenstvo amerických tenoristov len tak ľahko do šatne nepustí. A oni ani nevyzerali, že by sa do nej ponáhľali. Po poldruhodinovej šnúre čísiel, z ktorých každé by slabšie disponovaného interpreta zložilo na kolená, zazneli až štyri prídavky. Brownlee ponúkol vláčnu, vrúcnu, koncentrovanú kantilénu v árii Artura z Belliniho *Puritánov*, Spyres zase prekvapujúco subtilný a lyrický tón vo Vojvodovej *La donna è mobile* (šírka jeho vokálneho diapazónu je priam neuveriteľná), až si napokon spravodlivo podelili vysoké céčka v árii Tonia z Donizettiho *Dcéry pluku*. A ak v tej chvíli ešte náhodou sedel v sále niekto, koho nezdoľali silou svojho umenia a nekonečným prúdom pozitívnej energie, ten musel ostať dojatý Gruberovou *Tichou nocou*: Brownlee ju precítene zaspieval v materskej reči, Spyres zase v dokonalej slovenčine.

Popri dvoch skvelých tenoristoch mal tento umelecký súboj ešte jedného hrdinu – klaviristu Roberta Pechanca. Odhadujem, že išlo o jeden z najťažších večerov jeho bohatej kariéry – repertoár bol aj v klavírnych partoch vrcholne náročný a čas na zohranie sa so spevákmi krátky. Náš najrenomovanejší korepetítor vyšiel z tejto bitky víťazne, ovenčený uznaním oboch sólistov i potleskom obecenstva. Jedným slovom, bol to koncert, ktorý sa aj v rámci vysoko karátového cyklu započíta k historicky najlepším.

MICHAELA MOJŽISOVÁ

6. 1. 2024

Košice, Dom umenia

Štátna filharmónia Košice,

Rastislav Štúr

Novoročný koncert

Štátna filharmónia Košice pripravila mimoriadny novoročný koncert na sviatok Troch kráľov. Dramaturgia opustila dominantný straussovský repertoár novoročných koncertov a siahla po dielach

slovenských skladateľov či skladateľov pochádzajúcich z bardejovského regiónu.

Koncert vypovedal o dobrom vzájomnom porozumení medzi dirigentom Rastislavom Štúrom a členmi orchestra, ktorý má bohaté skúsenosti s interpretáciou operetného žánru a vyššieho populáru.

Dramaturgiu prvej časti koncertu otvorila *Francúzska veseloherná predohra op. 111* Bélu Kélera, ktorou dirigent naznačil zážitkový večer so štedrým priehrštim prevkapaní. Ako orchestrálna prskavka zaznel *Valčík zo suity z baletu Majáles (Pozsonyi majáles)* Ludovíta Rajtera, skomponovaného v r. 1938. Svetoznámy choreograf Gyula Harangozó pripravil premiéru v tom istom roku a balet až do r. 1944 pravidelne uvádzala Maďarská kráľovská opera. Dielo sa stalo Rajterovým najväčším skladateľským úspechom. Sviežosť májovej atmosféry preniesol dirigent cez orchester k poslucháčovi. Lahodnými tónmi valčíka *Gold und Silber* Franza Lehára dramaturgia zamierila do zlatého veku viedenskej operety.

Tento rok uplynie 45 rokov od úmrtia skladateľa a pedagóga Michala Vileca, ktorého diela sa len ojedinele dostávajú na koncertné pódium. Jeho *Romanca pre husle a orchester* so sólistom Marošom Potokárom pripomenula slová Ludovíta Rajtera, ktoré 19. januára 1941 priniesli budapeštianske noviny *Esti Újság*: „*Slovenskí skladatelia sú veľmi talentovaní a ja urobím všetko, aby sa ich prezentácia u nás uskutočnila v znamení najvyššej kvality.*“ Michala Vileca, rodáka z Bardejovskej Novej Vsi, postihol osud „zatriedenia“ skladateľov, podobne ako Ladislava Stančeka, Jozefa Rosinského a iných. Treba dúfať, že súčasný vydavateľský trend Hudobného centra prispeje k oživeniu aj Vilecovho skladateľského i hudobno-teoretického odkazu.

Prepojenie dvoch dominantných európskych riek ponúkol Béla Kéler prostredníctvom valčíka *Od Rýna k Dunaju op. 138*. Orchester pod zrozumiteľnými gestami Rastislava Štúra preniesol na poslucháčov šmrnc valčíkovej noblesy.

Druhá časť koncertu pozostávala zo šiestich skladieb a jedného prídavku. Predohru k operete *Hrnciarsky bál* Gejzu Dusíka Rastislav Štúr kreoval v žiadanej atmosfére. Druhý návrat k skladateľskému

mu odkazu Franza Lehára priniesol *Valčík* z operety *Veselá vdova*, ktorý sa od premiéry razom stal hitom. Do tretice z Lehárovej tvorby zaznel *Valčík Adria*.

Svoje najšťastnejšie a najúspešnejšie roky prežil český dirigent a skladateľ Oskar Nedbal ako šéf Tonkünstlerorchestra vo Viedni. Z jeho vrcholnej operety *Polská krv* dramaturgia koncertu priniesla *Kavalier Walzer* v podmanivej interpretácii. Z tvorby Jána Cikkera uviedla Štátna filharmónia *Selanku op. 23*. Baletná hudba pre veľký orchester vznikla v hektickom vojnovom roku 1944. Skladateľ uvádza poslucháča do idyllickej pohody s nádychom melanchólie. Akusticky premyslené modelovanie atmosféry prináša priam vizuálne podmanivú kresbu baletných kreácií.

Program zavŕšil Kélerov čardáš *Spomienka na Bardejov op. 31*, ktorý je stále predmetom často až neprimeranej numiozity. Je to dôsledok súvislosti s cyklom *Uhorských tancov* Johanna Brahmsa, ktorý práve v slávnom *Uhorskom tanci č. 5* použil 32 taktov z tejto Kélerovej skladby. Hudba z jeho tvorivej dielne, ktorá zaznela na novoročnom koncerte, vypovedala o veľkom cite pre inštrumentáciu a farebné nuansy nástrojov.

Prídavkom sa stala neodmysliteľná skladba novoročných koncertov, valčík *Na krásnom modrom Dunaji* Johanna Straussa ml. s dôrazom na dynamickú drobnokresbu, akú si žiada štýl viedenského valčíka.

Vedenie Štátnej filharmónie Košice svojich skalných návštevníkov privítalo vo foyeri novoročnou čašou. Prestávku vyplnili ukážky tanečného páru Niny Oráčovej a Alexa Miháliky s valčíkovými kreáciami.

SILVIA FECSKOVÁ

18. 1. 2024

Košice, Dom umenia

Štátna filharmónia Košice,

Sander Teepen, Anna Paulová

Čekovská – Mozart – Mendelssohn Bartholdy

Na začiatok novoročných abonentných koncertov v košickej filharmónii zaznela svetová premiéra našej stále hrávanejšej a úspešnejšej skladateľky Lubice Čekovskej. Skladba s názvom *At Béla's Window* (Pri Bélovom okne) našla inšpiráciu v Bartókovvej zberateľskej činnosti a zachytávaní ľudovej piesne, tentoraz v podaní fujary v okrese Revúca. Pôvodný fonografický záznam na koncerte nezaznel, preto nebolo možné hodnotiť rozsah a hĺbku transformácií a komentárov vo vzťahu k pôvodnej nahrávke. Čo je však veľmi pozoruhodné, je náhle obrátenie sa Čekovskej smerom k „neo-neofolkloristickým vodám“. V tomto diele vskutku nebolo nič avantgardné, skôr sme mohli cítiť fantazijné bohato spracovávané a upravované ľudové figúry. Navyše, skladateľka sa tentokrát nezriekla ani akéhosi tonálneho centra. Kompozícia zanechala svieži, nevšedný, invenčne efektný dojem a v publiku vyvolala veľmi pozitívny ohlas. Mimochodom, Dom umenia bol v tento večer naplnený takmer na sto percent.

Hneď po Čekovskej nasledoval *Koncert pre klarinet a orchester A dur KV 622*, jedna z posledných skladieb W. A. Mozarta, v po-